O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI
O‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”
Mirzo Ulug‘bek nomidagi
O‘zbekiston Milliy universiteti rektori
_____ I.Madjidov
2026-yil “28” August

Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston Milliy universitetida talabalarning baholash natijalari bo‘yicha murojaatlarini ko‘rib chiqish hamda akademik halollik, etika va plagiatga qarshi nazoratni amalga oshirish

T A R T I B I

Toshkent – 2026

Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston Milliy universitetida talabalarning baholash natijalari bo‘yicha murojaatlarini ko‘rib chiqish hamda akademik halollik, etika va plagiatga qarshi nazoratni amalga oshirish

TARTIBI

I.UMUMIY QOIDALAR

1.1. Mazkur Tartib Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston Milliy universitetida (keyingi o‘rinlarda – Universitet) talabalar bilimini baholash natijalari yuzasidan kelib tushgan murojaatlarni qabul qilish, ro‘yxatga olish, ko‘rib chiqish va ular bo‘yicha qaror qabul qilish tartibini, shuningdek akademik halollik, akademik etika va plagiatga qarshi nazorat tizimini belgilaydi.

1.2. Tartibning maqsadi – baholashning adolatli, shaffof va xolis bo‘lishini kafolatlash, Universitetda akademik halollik madaniyatini qaror toptirish hamda ushbu sohadagi faoliyatni milliy qonunchilik va oliy ta’limda sifatni ta’minlashning xalqaro standartlariga muvofiqlashtirishdan iborat.

1.3. Tartibning asosiy vazifalari:

– talabalarning baholash natijalariga e’tiroz bildirish huquqini amalda ta’minlash va ularning qonuniy manfaatlarini himoya qilish;

– murojaatlarni yagona, o‘z vaqtida va hujjatlashtirilgan tartibda ko‘rib chiqish;

– akademik qoidabuzarliklarning oldini olish, ularni aniqlash va mutanosib choralar ko‘rish;

– baholash jarayonida korrupsiya va manfaatlar to‘qnashuviga yo‘l qo‘ymaslik;

– murojaatlar va qoidabuzarliklar tahlili asosida baholash amaliyoti va ta’lim sifatini muntazam takomillashtirish.

1.4. Tartib barcha ta’lim shakllari (kunduzgi, sirtqi, kechki, masofaviy, qo‘shma ta’lim dasturlari) va bosqichlaridagi (bakalavriat, magistratura, tayanch doktorantura) talabalar, professor-o‘qituvchilar, ilmiy va ma’muriy xodimlar, shuningdek baholash jarayonida ishtirok etuvchi boshqa shaxslar uchun majburiydir. Universitet filiallari va tarkibiy bo‘linmalari ushbu Tartibga amal qiladi.

1.5. Tartib quyidagi hujjatlar asosida ishlab chiqilgan:

– O‘zbekiston Respublikasining “Ta’lim to‘g‘risida”gi (2020-yil 23-sentabr, O‘RQ-637), “Jismoniy va yuridik shaxslarning murojaatlari to‘g‘risida”gi (2017-yil 11-sentabr, O‘RQ-445), “Korrupsiyaga qarshi kurashish to‘g‘risida”gi (2017-yil 3-yanvar, O‘RQ-419), “Shaxsga doir ma’lumotlar to‘g‘risida”gi (2019-yil 2-iyul, O‘RQ-547) va “Mualliflik huquqi va turdosh huquqlar to‘g‘risida”gi (2006-yil 20-iyul, O‘RQ-42) qonunlari;

– Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligining talabalar bilimini nazorat qilish va baholashga oid amaldagi me’yoriy hujjatlari;

– Yevropa oliy ta’lim hududida sifatni ta’minlash standartlari va yo‘riqnomalari (ESG 2015), xususan 1.3-standart “Talabaga yo‘naltirilgan ta’lim, o‘qitish va baholash”;

– Xalqaro akademik halollik markazining (ICAI) "Akademik halollikning asosiy qadriyatlari" (3-nashr, 2021);

– Yevropa ilmiy halollik axloq kodeksi (ALLEA, 2023-yil tahriri) va Nashr etikasi qo'mitasi (COPE) tavsiyalari;

– UNESCOning ta'lim va tadqiqotda generativ sun'iy intellektdan foydalanish bo'yicha yo'riqnomasi (2023);

– ISO 21001:2018 "Ta'lim tashkilotlari uchun menejment tizimlari" standarti;

– Universitet Ustavi, Ichki tartib qoidalari va boshqa ichki hujjatlar.

II. ASOSIY TUSHUNCHALAR

2.1. Mazkur Tartibda quyidagi tushunchalar qo'llaniladi:

murojaat – talabaning baholash natijasi yoki baholash jarayoniga oid yozma yoxud elektron shakldagi arizasi, shikoyati yoki taklifi;

apellyatsiya – murojaat bo'yicha qabul qilingan qarordan norozi talabaning uni yuqori instansiyada qayta ko'rib chiqish haqidagi arizasi;

akademik halollik – o'quv, ilmiy va ijodiy faoliyatda halollik, ishonch, adolat, hurmat, mas'uliyat va jasorat qadriyatlariga sodiqlik;

akademik qoidabuzarlik – akademik halollik talablarini qasddan yoki ehtiyotsizlik tufayli buzish, shu jumladan o'zi yoki boshqa shaxs uchun asossiz akademik ustunlikka erishishga urinish;

plagiat – boshqa shaxsning matni, g'oyasi, ma'lumotlari, tasviri, dasturiy kodi yoki tadqiqot natijalaridan manbasini ko'rsatmasdan o'z ishi sifatida foydalanish;

o'z-o'zini plagiat qilish – muallifning avval baholangan yoki nashr etilgan o'z ishidan ruxsatsiz va havolasiz takroran foydalanishi;

fabrikatsiya – mavjud bo'lmagan ma'lumot, natija yoki manbani o'ylab topish;

falsifikatsiya – tadqiqot ma'lumotlari, natijalari, jarayonlari yoki manbalarini asossiz o'zgartirish, buzib yoki tanlab ko'rsatish;

ko'chirish – nazorat tadbirida ruxsat etilmagan material, qurilma yoki boshqa shaxs yordamidan foydalanish;

buyurtma asosida ish bajartirish – yozma ish yoki topshiriqni haq evaziga yoki bepul ravishda uchinchi shaxs yoxud tijorat xizmatiga bajartirib, o'z nomidan topshirish;

sun'iy intellektdan ruxsatsiz foydalanish – generativ sun'iy intellekt vositalaridan fan sillabusida belgilangan doiradan tashqarida yoki foydalanilganini oshkor qilmasdan foydalanish;

manfaatlar to'qnashuvi – baholovchi yoki komissiya a'zosining shaxsiy manfaati (qarindoshlik, moliyaviy yoki boshqa munosabat) uning xolis qaror qabul qilishiga ta'sir ko'rsatishi mumkin bo'lgan holat;

o'ziga xoslik ko'rsatkichi – plagiatga qarshi dastur aniqlagan, ishning boshqa manbalar bilan mos kelmaydigan qismi ulushi (foizda);

ehtimollik muvozanati – dalillarni baholash standarti bo‘lib, unga ko‘ra qoidabuzarlik sodir etilganligi uning sodir etilmaganligiga nisbatan ehtimolliroq ekani dalillar bilan asoslangan taqdirdagina isbotlangan hisoblanadi.

III. ASOSIY TAMOYILLAR

3.1. Adolat va tenglik: barcha talabalarga teng imkoniyat yaratiladi; qarorlar faqat fakt va dalillarga asoslanadi; jinsi, millati, tili, dini, ijtimoiy kelib chiqishi yoki nogironligi sababli kamsitishga yo‘l qo‘yilmaydi.

3.2. Shaffoflik: baholash mezonlari semestr boshida e’lon qilinadi; talaba o‘z natijalari va unga tegishli qarorlar bilan tanishish huquqiga ega; har bir qaror yozma shaklda va asoslantirilgan holda rasmiylashtiriladi.

3.3. Xolislik va mustaqillik: ishni dastlab baholagan o‘qituvchi hamda manfaatlar to‘qnashuviga ega shaxslar murojaat bo‘yicha qaror qabul qilishda ishtirok etmaydi.

3.4. Tegishli tartib-taomil: talaba unga qo‘yilgan ayblov haqida o‘z vaqtida xabardor qilinadi, dalillar bilan tanishadi, tushuntirish beradi va qarorga e’tiroz bildira oladi. Qoidabuzarlik ushbu Tartibda belgilangan tartibda isbotlanmaguncha talaba aybdor hisoblanmaydi.

3.5. Mutanosiblik: chora qoidabuzarlikning og‘irligiga, qasddan yoki ehtiyotsizlik tufayli sodir etilganiga, takroriyligiga va talabaning ta’lim bosqichiga mos bo‘lishi lozim.

3.6. Javobgarlik: har bir ishtirokchi o‘z harakatlari uchun javob beradi; baholashda aniqlangan xato albatta tuzatiladi.

3.7. Maxfiylik: talaba va xodimlarning shaxsiy ma’lumotlari himoya qilinadi; tekshiruv materiallari uchinchi shaxslarga oshkor etilmaydi.

3.8. Ta’qib qilinmaslik: murojaat yoki apellyatsiya bergan, akademik qoidabuzarlik haqida vijdonan xabar bergan shaxsga nisbatan har qanday tazyiq, kamsitish yoki o‘ch olish taqiqlanadi va intizomiy javobgarlikka sabab bo‘ladi.

3.9. Profilaktikaning ustuvorligi: Universitet jazolashdan ko‘ra qoidabuzarliklarning oldini olish va talabalarda akademik yozuv ko‘nikmalarini rivojlantirishga ustuvor ahamiyat beradi.

IV. VAKOLATLI TUZILMALAR

4.1. Tartibni amalga oshirishda quyidagi tuzilmalar ishtirok etadi:

Tuzilma	Asosiy vazifalari
Universitet Akademik halollik va etika komissiyasi	Siyosatni muvofiqlashtirish; III darajadagi qoidabuzarliklar va xodimlarga oid holatlarni ko‘rib chiqish; apellyatsiyalar bo‘yicha yakuniy qaror; Kengashga yillik hisobot
Fakultet murojaatlar komissiyasi	Baholash natijalari bo‘yicha murojaatlarni hamda I–II darajadagi akademik qoidabuzarliklarni ko‘rib chiqish
Fakultet akademik halollik koordinatori	Xabarlarni qabul qilish va dastlabki o‘rganish; talabaga maslahat berish; reyestr yuritish

Tuzilma	Asosiy vazifalari
Ta'lim sifatini nazorat qilish bo'limi	Jarayon monitoringi; komissiyalar ishida ishtirok; ma'lumotlarni tahlil qilish va hisobot tayyorlash
Registrator ofisi	Murojaatlarni ro'yxatga olish; baholardagi o'zgarishlarni elektron tizimga kiritish va nazorat qilish
Kafedra mudiri	Sillabuslarda baholash mezonlari va sun'iy intellekt qoidalarining aniq ko'rsatilishini ta'minlash; plagiat tekshiruvini tashkil etish
Korrupsiyaga qarshi kurashish bo'linmasi	Baholash bilan bog'liq korrupsiyaviy holatlar yuzasidan xizmat tekshiruvi

4.2. Komissiyalar tarkibi har 3 yilda Tartib o'zgarganda Tartib bilan tasdiqlanadi va Universitet veb-saytida e'lon qilinadi. Komissiya tarkibi 1-ilovaga muvofiq tasdiqlansin

V. MUROJAATLARNI QABUL QILISH

5.1. Talaba quyidagi asoslarda murojaat qilishi mumkin:

bahoning mezonlarga mos emasligi – imtihon, nazorat ishi, kurs ishi yoki bitiruv ishi e'lon qilingan baholash mezonlariga muvofiq baholanmagan bo'lsa;

texnik, tashkiliy yoki hisoblash xatosi – ballarni qo'shish, elektron tizimga kiritish yoki test kalitlarida xato, texnik nosozlik yuz bergan bo'lsa;

nazorat tadbiri tartibining buzilishi – belgilangan vaqt, sharoit yoki imkoniyati cheklangan talabalar uchun moslashtirilgan sharoitlar ta'minlanmagan bo'lsa;

akademik qoidabuzarlikda asossiz ayblanish – talaba plagiat, ko'chirish yoki boshqa qoidabuzarlik bo'yicha qarorga rozi bo'lmasa;

o'qituvchining noxolis yoki noqonuniy harakatlari – kamsitish, shaxsiy manfaat yoki korrupsiyaviy holat haqida shikoyat; bunday murojaat Korrupsiyaga qarshi kurashish bo'linmasi ishtirokida ko'rib chiqiladi.

5.2. Murojaat o'qituvchining kasbiy xulosasiga oddiy norozilikka emas, balki aniq dalil va asoslarga tayanishi lozim.

5.3. Talabaga rasmiy murojaatdan oldin natijani baholagan o'qituvchi bilan muhokama qilish tavsiya etiladi. O'qituvchi talaba so'roviga ko'ra 2 (ikki) ish kuni ichida baholash bo'yicha tushuntirish berishi shart. Bu bosqich talabaning rasmiy murojaat qilish huquqini cheklamaydi.

5.4. Murojaat natijalar e'lon qilingan kundan boshlab 3 (uch) ish kuni ichida Universitetning elektron axborot tizimi (HEMIS) yoki boshqa rasmiy platforma orqali, 2-ilovadagi shaklda beriladi. Uzrli sabab bo'lganda dekan bu muddatni tiklashi mumkin.

5.5. Murojaat davlat tilida, shuningdek ta'lim olib boriladigan rus yoki ingliz tilida berilishi mumkin; javob murojaat tilida beriladi.

5.6. Baholash natijalari bo'yicha anonim murojaatlar ko'rib chiqilmaydi. Biroq korrupsiya yoki jiddiy akademik qoidabuzarlik haqidagi anonim xabarlar

ishonch telefoni yoki elektron qutisi orqali qabul qilinib, xizmat tekshiruviga asos bo‘lishi mumkin.

5.7. Murojaat shu kunning o‘zida ro‘yxatga olinadi, unga individual raqam beriladi va talabaga qabul qilingani haqida elektron tasdiq yuboriladi.

5.8. Talaba murojaat qilishdan oldin xabardor qilinadi: qayta ko‘rib chiqish natijasida baho oshirilishi, o‘zgarishsiz qoldirilishi yoki pasaytirilishi mumkin. Talaba qaror qabul qilingunga qadar murojaatini qaytarib olishga haqli.

5.9. Bir xil masala bo‘yicha bir nechta talaba murojaat qilganda (masalan, test kalitidagi xato) murojaatlar birlashtirilib ko‘rib chiqiladi va qaror barcha manfaatdor talabalarga, shu jumladan murojaat qilmaganlarga ham tatbiq etiladi.

VI. MUROJAATLARNI KO‘RIB CHIQISH TARTIBI

6.1. Fakultet murojaatlar komissiyasi (keyingi o‘rinlarda – Komissiya) tarkibiga quyidagilar kiradi:

– fakultet rahbariyati vakili (rais);

– fan bo‘yicha kamida ikki nafar mutaxassis (ishni dastlab baholagan o‘qituvchidan tashqari);

– Ta’lim sifatini nazorat qilish bo‘limi xodimi;

– talabalar kengashi vakili (kuzatuvchi sifatida, ovoz berish huquqisiz);

– zarurat bo‘lganda boshqa kafedra yoki oliy ta’lim muassasasidan mustaqil ekspert.

6.2. Komissiya a’zolari har bir murojaat bo‘yicha manfaatlar to‘qnashuvi yo‘qligi haqida 5-ilovadagi shaklda deklaratsiya beradi. To‘qnashuv mavjud bo‘lgan a’zo ko‘rib chiqishda ishtirok etmaydi va o‘rniga zaxiradagi a’zo jalb qilinadi.

6.3. Komissiya murojaatni quyidagi tartibda ko‘rib chiqadi:

murojaat mazmunini tahlil qilish – da’volar, talaba taqdim etgan hujjatlar va dalillar o‘rganiladi;

baholash materiallarini qayta tekshirish – yozma ish, test javoblari, baholash jadvallari (rubrikalar) va elektron tizimdagi qaydlar qayta ko‘riladi; imkon bo‘lsa, ish talabaning shaxsi yashirilgan holda qayta baholanadi;

taraflarni tinglash – talaba va o‘qituvchining tushuntirishlari tinglanadi va qayd etiladi; talaba o‘zi bilan bitta qo‘llab-quvvatlovchi shaxsni (guruh murabbiyi yoki talabalar kengashi vakili) olib kelishi mumkin;

mezonlarga muvofiqlikni aniqlash – ish e’lon qilingan baholash mezonlari va fanning kutilgan o‘quv natijalari bilan solishtiriladi;

zarurat bo‘lganda ekspertiza o‘tkazish – murakkab holatlarda mustaqil ekspertdan yozma xulosa olinadi;

qarorni rasmiylashtirish – qaror ko‘pchilik ovoz bilan qabul qilinadi va 4-ilovadagi shaklda bayonnoma bilan rasmiylashtiriladi; bayonnomada qarorning asoslari ko‘rsatiladi.

6.4. Akademik qoidabuzarlik masalasida dalillar ehtimollik muvozanati standarti asosida baholanadi. Plagiatga qarshi dastur yoki sun'iy intellektni aniqlovchi vosita natijasi yagona dalil bo'la olmaydi.

6.5. Murojaat ro'yxatga olingan kundan boshlab 5 (besh) ish kuni ichida ko'rib chiqiladi. Mustaqil ekspertiza talab etilganda bu muddat 10 (o'n) ish kunigacha uzaytirilishi mumkin; bu haqda talabaga yozma xabar beriladi. Bitiruv, yakuniy davlat attestatsiyasi va stipendiya tayinlash bilan bog'liq murojaatlar ustuvor tartibda ko'rib chiqiladi.

6.6. Murojaat ko'rib chiqilayotgan davrda talaba o'quv mashg'ulotlari va keyingi nazorat tadbirlarida ishtirok etish huquqini saqlab qoladi.

VII. QAROR VA UNING IJROSI

7.1. Komissiya quyidagi qarorlardan birini qabul qiladi:

bahoni o'zgarishsiz qoldirish – qoidabuzarlik aniqlanmasa yoki aniqlangan kamchilik yakuniy natijaga ta'sir qilmasa;

bahoni o'zgartirish – baholashda xato aniqlansa yoki ishning haqiqiy sifati qo'yilgan bahoga mos kelmasa; baho oshirilishi yoki pasaytirilishi mumkin;

qayta baholash – ish boshqa mutaxassislar tomonidan to'liq qayta ko'rib chiqiladi va yangi baho belgilanadi;

nazorat tadbirini qayta o'tkazish – tartib buzilishi natijaga jiddiy ta'sir ko'rsatgan bo'lsa, talaba qo'shimcha to'lovsiz qayta topshiradi;

murojaatni asossiz deb topish – keltirilgan holatlar tasdiqlanmasa.

7.2. Qaror talabaga 2 (ikki) ish kuni ichida yozma yoki elektron shaklda, asoslari va apellyatsiya tartibi ko'rsatilgan holda yetkaziladi.

7.3. Baho o'zgartirilgan bo'lsa, o'zgartirish 2 (ikki) ish kuni ichida HEMIS tizimiga kiritiladi. Registrator ofisi kiritilgan o'zgartirishni bayonnoma bilan solishtirib tasdiqlaydi.

7.4. Murojaat ko'rib chiqilishi natijasida o'qituvchining baholash amaliyotida tizimli kamchilik aniqlansa, Komissiya bu haqda kafedra mudiriga va Ta'lim sifatini nazorat qilish bo'limiga tavsiyanoma yuboradi.

VIII. APELLYATSIYA

8.1. Komissiya qaroridan norozi talaba qaror yetkazilgan kundan boshlab 3 (uch) ish kuni ichida Universitet Akademik halollik va etika komissiyasiga (keyingi o'rinlarda – Universitet komissiyasi) apellyatsiya berishi mumkin.

8.2. Universitet komissiyasi tarkibiga O'quv ishlari bo'yicha prorektor (rais), Ta'lim sifatini nazorat qilish bo'limi rahbari, Yuridik bo'lim vakili, turli fakultetlardan tajribali professor-o'qituvchilar va talabalar ittifoqi vakili kiradi. Fakultet komissiyasida ishtirok etgan shaxslar apellyatsiyani ko'rib chiqishda qatnashmaydi.

8.3. Apellyatsiya quyidagi asoslarda qabul qilinadi:

- ko'rib chiqish tartibi buzilgan bo'lsa;
- avval ma'lum bo'lmagan yangi dalillar mavjud bo'lsa;

– qaror dalillarga mos kelmasa;

– qo‘llanilgan chora nomutanosib bo‘lsa.

8.4. Apellyatsiya 10 (o‘n) ish kuni ichida ko‘rib chiqiladi va qaror yozma shaklda rasmiylashtiriladi. Universitet komissiyasining qarori Universitet doirasida yakuniy hisoblanadi.

8.5. Universitet ichidagi imkoniyatlar tugaganidan so‘ng talaba qonunchilikda belgilangan tartibda Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligiga yoki sudga murojaat qilishga haqli.

IX. AKADEMIK HALOLLIK QOIDALARI

9.1. Quyidagilar akademik qoidabuzarlik hisoblanadi:

plagiat – boshqalarning ishi, matni, g‘oyasi yoki natijalaridan manbasiz foydalanish;

o‘z-o‘zini plagiat qilish – avval baholangan ishni ruxsatsiz qayta topshirish;

fabrikatsiya va falsifikatsiya – ma’lumot, tajriba natijasi yoki manbani o‘ylab topish yoki buzib ko‘rsatish;

ko‘chirish – nazorat tadbirida taqiqlangan material, elektron qurilma yoki boshqa shaxs yordamidan foydalanish;

buyurtma asosida ish bajartirish – ishni uchinchi shaxs yoki tijorat xizmatiga bajartirish, shuningdek boshqa talaba uchun ish bajarib berish yoki o‘z ishini ko‘chirish uchun berish;

o‘zga shaxs o‘rniga imtihon topshirish – nazorat tadbirida boshqa shaxs nomidan qatnashish yoki o‘z o‘rniga boshqa shaxsni qatnashtirish;

ruxsatsiz hamkorlik – yakka bajarilishi belgilangan ishni boshqalar bilan birgalikda bajarish;

sun’iy intellektdan ruxsatsiz foydalanish – XI bob talablariga zid ravishda generativ sun’iy intellekt vositalaridan foydalanish;

hujjatlarni soxtalashtirish – ma’lumotnoma, tibbiy hujjat, imzo yoki baholash qaydnomasini soxtalashtirish;

baholovchiga ta’sir o‘tkazish – bahoni o‘zgartirish maqsadida moddiy yoki nomoddiy manfaat taklif qilish yoxud tazyiq o‘tkazish;

nazorat materiallarini tarqatish – imtihon savollari yoki javoblarini ruxsatsiz qo‘lga kiritish, tarqatish yoki sotish.

9.2. Talaba kurs ishi, bitiruv malakaviy ishi va magistrlik dissertatsiyasini topshirishda 3-ilovadagi shaklda Akademik halollik deklaratsiyasini taqdim etadi.

X. NAZORAT TADBIRLARINING HALOLLIGINI TA’MINLASH

10.1. Nazorat tadbirlarida talaba shaxsi talaba guvohnomasi yoki shaxsni tasdiqlovchi hujjat orqali tekshiriladi.

10.2. Test topshiriqlari banki muntazam yangilanadi; har bir talabaga topshiriqlar tasodifiy tartibda taqdim etiladi.

10.3. Onlayn nazorat tadbirlarida proktoring (videokuzatuv) qo‘llanilishi mumkin. Talaba bu haqda oldindan xabardor qilinadi; yozuvlar faqat tekshiruv

maqsadida foydalaniladi va 6 (olti) oydan so‘ng, nizo mavjud bo‘lmasa, yo‘q qilinadi.

10.4. Nazorat tadbirida qoidabuzarlik aniqlangan taqdirda nazoratchi dalillarni (material, qurilma, yozuv) qayd etadi va dalolatnoma tuzadi. Talaba dalolatnomaga o‘z izohini yozish huquqiga ega. Nazoratchining o‘zi jazo choralarini qo‘llamaydi.

XI. SUN’IY INTELLEKT VOSITALARIDAN FOYDALANISH

11.1. Universitet generativ sun’iy intellekt vositalaridan mas’uliyatli, shaffof va axloqiy foydalanishni qo‘llab-quvvatlaydi.

11.2. Har bir fan bo‘yicha sun’iy intellektdan foydalanish darajasi fan sillabusida ko‘rsatiladi:

Daraja	Mazmuni
A – taqiqlanadi	Topshiriqni bajarishda sun’iy intellektdan foydalanish mumkin emas (masalan, auditoriyadagi imtihonlar).
B – cheklangan	Faqat g‘oya izlash, grammatikani tekshirish va adabiyot qidirish uchun ruxsat etiladi; foydalanish oshkor qilinadi.
C – keng	Belgilangan bosqichlarda foydalanish mumkin; talaba foydalanilgan vosita, maqsad va so‘rovlarni ko‘rsatadi.
D – topshiriq qismi	Sun’iy intellekt bilan ishlashning o‘zi topshiriq hisoblanadi; natijalarni tanqidiy baholash talab etiladi.

11.3. Sillabusda daraja ko‘rsatilmagan bo‘lsa, B (cheklangan) daraja amal qiladi.

11.4. Sun’iy intellektdan foydalangan talaba bunga havola beradi va ishning mazmuni, aniqligi hamda halolligi uchun to‘liq javobgar bo‘ladi. Sun’iy intellekt hammuallif sifatida ko‘rsatilmaydi.

11.5. Sun’iy intellekt yordamida yaratilgan matnni aniqlovchi dasturlar natijasiga shubha tug‘ilganda talaba bilan og‘zaki suhbat o‘tkaziladi, ishni tayyorlash jarayoniga oid materiallar (qoralamalar, versiyalar tarixi) o‘rganiladi.

11.6. Professor-o‘qituvchilar talabalar ishlarini baholashda sun’iy intellektdan faqat yordamchi vosita sifatida foydalanishi mumkin; yakuniy baho uchun o‘qituvchi shaxsan javobgar. Talabalar ishlarini ularning roziligisiz tashqi sun’iy intellekt xizmatlariga yuklash taqiqlanadi.

XII. PLAGIATGA QARSHI NAZORAT

12.1. Kurs ishlari, mustaqil ishlar, bitiruv malakaviy ishlari, magistrlik va doktorlik dissertatsiyalari hamda Universitet nomidan nashrga tavsiya etiladigan ilmiy maqolalar Universitet belgilagan plagiatga qarshi dastur orqali tekshiriladi.

12.2. Tekshiruv natijasi o‘ziga xoslik foizi, mos kelgan fragmentlar va manbalar ro‘yxati ko‘rsatilgan hisobot shaklida rasmiylashtiriladi va talabaga taqdim etiladi.

12.3. Yozma ishlarning o‘ziga xosligiga qo‘yiladigan minimal talablar:

Ish turi	O‘ziga xoslik (kamida)
Referat, mustaqil ish	50 %
Kurs ishi (loyihasi)	50 %
Bitiruv malakaviy ishi	55 %
Magistrlik dissertatsiyasi	60 %
Doktorlik dissertatsiyasi, ilmiy maqola	OAK va nashr talablariga muvofiq, kamida 70 %

12.4. O‘ziga xoslik foizi yagona mezon emas. Hisobot ilmiy rahbar yoki fan mutaxassisi tomonidan mazmunan tahlil qilinadi: to‘g‘ri rasmiylashtirilgan iqtiboslar, umumqabul qilingan atamalar, me’yoriy hujjat nomlari va formulalar plagiat hisoblanmaydi. Aksincha, foiz yuqori bo‘lsa-da, ishning asosiy g‘oyasi yoki tuzilmasi o‘zlashtirilgan bo‘lsa (masalan, tarjima yoki parafraz orqali), bu plagiat deb topilishi mumkin.

12.5. Talaba yozma ishini topshirishdan oldin plagiatga qarshi dasturda kamida bir marta bepul o‘z-o‘zini tekshirish imkoniyatiga ega.

12.6. Talabalarning bitiruv ishlari va dissertatsiyalari muallif roziligi bilan Universitetning elektron repozitoriyasiga joylashtiriladi va keyingi tekshiruvlarda qiyoslash bazasi sifatida foydalaniladi. Muallifning mualliflik huquqi saqlanib qoladi.

XIII. AKADEMIK QOIDABUZARLIKLARNI TEKSHIRISH VA CHORALAR

13.1. Qoidabuzarlik haqidagi xabar fan o‘qituvchisi, ilmiy rahbar yoki nazoratchi tomonidan dalillar bilan birga fakultet akademik halollik koordinatoriga yozma ravishda 5 (besh) ish kuni ichida taqdim etiladi.

13.2. Koordinator holatni dastlabki o‘rganadi, talabani yozma ravishda xabardor qiladi, dalillar bilan tanishtiradi va 3 (uch) ish kuni ichida tushuntirish berish imkonini yaratadi. I darajadagi holatlarda, talaba qoidabuzarlikni tan olgan taqdirda, masala koordinator va o‘qituvchi tomonidan soddalashtirilgan tartibda hal etilishi mumkin.

13.3. Qoidabuzarlikning og‘irlik darajasi va unga mos choralar:

Daraja	Holatlar (namuna)	Choralar
I – yengil	Birinchi marta, ehtiyotsizlik tufayli; iqtiboslarni noto‘g‘ri rasmiylashtirish; kichik hajmdagi mos kelishlar	Ogohlantirish va maslahat; akademik yozuv mashg‘ulotiga yo‘llash; ishni qayta topshirish

Daraja	Holatlar (namuna)	Choralar
II – o‘rta	Ishning sezilarli qismida plagiat; ruxsatsiz hamkorlik; sun’iy intellektdan oshkor qilinmagan foydalanish; nazorat tadbirida ko‘chirish	Ish uchun “0” ball yoki baho pasaytirish; qayta topshirish; tanbeh; akademik halollik kursini o‘tash
III – og‘ir	Takroriy qoidabuzarlik; buyurtma asosida ish bajartirish; o‘zga shaxs o‘rniga imtihon topshirish; fabrikatsiya, falsifikatsiya; hujjat soxtalashtirish; baholovchiga ta’sir o‘tkazish; nazorat materiallarini sotish	Fan bo‘yicha natijani bekor qilish; hayfsan; Universitetdan chetlashtirish (qonunchilikda belgilangan tartibda); zarur hollarda huquqni muhofaza qiluvchi organlarga xabar berish

13.4. Chora belgilashda yengillashtiruvchi (birinchi marta sodir etilgani, aybni tan olish, ta’limning dastlabki bosqichi) va og‘irlashtiruvchi (takroriylik, qasd, tekshiruvga to‘sqinlik qilish, boshqa talabalarni jalb etish) holatlar inobatga olinadi.

13.5. I va II darajadagi holatlar fakultet komissiyasida, III darajadagi holatlar Universitet komissiyasida ko‘rib chiqiladi. Chetlashtirish to‘g‘risidagi qaror rektor buyrug‘i bilan rasmiylashtiriladi.

13.6. Barcha holatlar maxfiy elektron reyestrda qayd etiladi; bu takroriy qoidabuzarliklarni fakultetlararo aniqlash imkonini beradi. I darajadagi qoidabuzarlik qaydi talaba ta’limni muvaffaqiyatli tamomlaganda uning shaxsiy ishidan chiqariladi.

13.7. Diplom berilganidan keyin bitiruv ishida og‘ir plagiat yoki soxtalashtirish aniqlansa, masala qonunchilikda belgilangan tartibda Universitet Kengashida ko‘rib chiqiladi.

XIV. XODIMLARNING AKADEMIK VA ILMIY HALOLLIGI

14.1. Akademik halollik talablari professor-o‘qituvchilar, ilmiy xodimlar va doktorantlarga ham to‘liq tatbiq etiladi. Ularning ilmiy ishlari, o‘quv-uslubiy materiallari va nashrlari plagiat, fabrikatsiya, falsifikatsiya, asossiz hammualliflik va ilmiy natijalarni takroran nashr etishdan xoli bo‘lishi lozim.

14.2. Xodimga oid xabar Universitet komissiyasi tomonidan ALLEA kodeksi va COPE tavsiyalariga muvofiq ko‘rib chiqiladi. Xodimga tushuntirish berish va himoya qilish huquqi kafolatlanadi.

14.3. Qoidabuzarlik tasdiqlansa, mehnat qonunchiligiga muvofiq intizomiy choralar ko‘riladi, nashrni tuzatish yoki qaytarib olish masalasi tegishli nashriyotga yuboriladi, qoidabuzarlik attestatsiya va ilmiy unvon berishda inobatga olinadi.

14.4. Ilmiy rahbar o‘z rahbarligidagi ishning akademik halollik talablariga mosligi uchun birgalikda javobgar hisoblanadi.

XV. ETIKA VA KASBIY MAS’ULIYAT

15.1. Professor-o‘qituvchilar:

– har bir talabaning ishini adolatli va xolis baholaydi, muloqotda odob-axloq qoidalariga rioya qiladi;

– semestr boshida sillabus, baholash mezonlari (rubrikalar) va sun'iy intellektdan foydalanish qoidalarini talabalarga yetkazadi;

– natijalarni belgilangan muddatda e'lon qiladi va talabaga mazmunli izoh beradi;

– manfaatlar to'qnashuvi yuzaga kelganda kafedra mudiriga xabar beradi va baholashdan o'zini chetlatadi;

– o'z ilmiy va uslubiy ishlarida akademik halollikda shaxsiy namuna ko'rsatadi.

15.2. Talabalar:

– topshiriqlarni mustaqil bajaradi, ruxsatsiz yordam olmaydi;

– manbalarni to'g'ri ko'rsatadi, soxta ma'lumot keltirmaydi;

– boshqalarning intellektual mulkini hurmat qiladi;

– o'z ishini boshqalarga ko'chirish uchun bermaydi;

– akademik halollik qoidalarini bilishi va ularga amal qilishi uchun shaxsan javobgar bo'ladi; qoidani bilmaslik javobgarlikdan ozod etmaydi.

15.3. Ma'muriy xodimlar baholash natijalari va shaxsiy ma'lumotlarni maxfiy saqlaydi, elektron tizimdagi ma'lumotlarni faqat belgilangan tartibda o'zgartiradi.

XVI. PROFILAKTIKA VA AKADEMIK HALOLLIK MADANIYATI

16.1. Universitet quyidagi chora-tadbirlarni amalga oshiradi:

– birinchi kurs talabalari uchun "Akademik halollik va akademik yozuv asoslari" majburiy kirish modulini tashkil etadi; modul yakunida talaba onlayn test topshiradi;

– Axborot-resurs markazi qoshida akademik yozuv va iqtibos keltirish (APA, IEEE, Chicago, GOST) bo'yicha maslahat xizmatini yo'lga qo'yadi;

– shaxsiy tajriba va tahlilga asoslangan, bosqichma-bosqich topshiriladigan va og'zaki himoya bilan yakunlanadigan topshiriq turlarini rivojlantiradi;

– professor-o'qituvchilar uchun akademik halollik, baholash va sun'iy intellekt bo'yicha har yili malaka oshirish seminarlari o'tkazadi;

– Tartibni Universitet veb-saytida o'zbek, rus va ingliz tillarida e'lon qiladi.

XVII. MAXFIYLIK VA ISH YURITISH

17.1. Murojaatlar va qoidabuzarliklarga oid barcha materiallar "Shaxsga doir ma'lumotlar to'g'risida"gi Qonunga muvofiq maxfiy saqlanadi va faqat ko'rib chiqishda ishtirok etuvchi vakolatli shaxslarga taqdim etiladi.

17.2. Murojaatlar, bayonnomalar va plagiat tekshiruvi hisobotlari elektron reyestrda yuritiladi va talaba ta'limni tamomlaganidan keyin kamida 5 (besh) yil saqlanadi.

17.3. Talaba o'ziga tegishli barcha materiallar bilan tanishish va ulardan nusxa olish huquqiga ega.

XVIII. MONITORING VA SIFATNI TA'MINLASH

18.1. Ta'lim sifatini nazorat qilish bo'limi har semestr yakunida murojaatlar va qoidabuzarliklar bo'yicha ma'lumotlarni fakultetlar, fanlar, qoidabuzarlik turlari va qarorlar kesimida tahlil qiladi.

18.2. Tartib ijrosi quyidagi asosiy samaradorlik ko'rsatkichlari asosida baholanadi:

Ko'rsatkich	Maqsadli qiymat
Belgilangan muddatda ko'rib chiqilgan murojaatlar ulushi	kamida 95 %
Apellyatsiyada bekor qilingan fakultet qarorlari ulushi	10 % dan oshmasligi
Kirish modulini o'tagan birinchi kurs talabalari ulushi	100 %
Plagiatga qarshi tekshiruvdan o'tgan yakuniy yozma ishlar ulushi	100 %
Takroriy akademik qoidabuzarliklar soni	har yili kamayib borishi
Murojaat jarayonidan qoniqqan talabalar ulushi (so'rovnoma)	kamida 75 %

18.3. Yillik tahliliy hisobot Universitet Kengashida ko'rib chiqiladi; uning asosida baholash amaliyoti, sillabuslar va malaka oshirish rejalariga tuzatishlar kiritiladi. Umumlashtirilgan statistika (shaxsiy ma'lumotlarsiz) Universitet veb-saytida e'lon qilinadi.

XIX. YAKUNIY QOIDALAR

19.1. Tartib talablarini buzgan shaxslar qonunchilikda belgilangan tartibda javobgar bo'ladi.

19.2. Tartib Universitet Kengashida ma'qullanib, rektor buyrug'i bilan tasdiqlangan kundan kuchga kiradi va barcha xodimlar hamda talabalarga tanishtiriladi.

19.3. Tartib kamida 3 (uch) yilda bir marta, shuningdek qonunchilik o'zgarganda qayta ko'rib chiqiladi. Unga o'zgartirish va qo'shimchalar Universitet Kengashi qarori bilan kiritiladi.

Mazkur Tartib Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti Kengashining 2026-yil "28" avgust dagi 1-sonli yig'ilishida ko'rib chiqilgan va ma'qullangan.

1-ilova

UNIVERSITET AKADEMIK HALOLLIK VA ETIKA KOMISSIYASI TARKIBI

№	F.I.SH.	Lavozimi	Komissiyadagi vazifasi
1.	Yangiboyev Azim Eshmurodovich	Kimyo fakulteti O‘quv ishlari bo‘yicha dekan o‘rinbosari	Komissiya raisi
2.	Saidova Zuxra Narzullayevna	Universitet psixologi	A’zo
3.	Abduraxmonov Muhiddin	Korrupsiyaga qarshi kurashish “Komplaens-nazorat» tizimini boshqarish bo‘limi bosh mutaxassisi	A’zo
4.	Ismatov Akbarali Nematillo o‘g‘li	Registrator ofisi xizmat ko‘rsatishi (front office) menejeri	A’zo
5.	Asrayev Abdurashid Xo‘Jamqulovich	Kadrlar bo‘limi 1-toifali muhandis	A’zo
6.	Raximjon Tirkashev	Yuridek xizmat	A’zo
7.	Ramazamov Aziz Kuchkarovich	Ta’lim sifati nazorati bo‘limi bosh mutaxassisi	Komissiya kotibi

2-ilova

BAHOLASH NATIJASI BO‘YICHA MUROJAAT

(namunaviy shakl)

Fakultet dekani: _____

Talabaning F.I.Sh.: _____

Fakultet, yo‘nalish, kurs, guruh:

_____

Talaba ID raqami: _____

Fan nomi va o‘qituvchi: _____

Nazorat turi va sanasi: _____

Olingan baho (ball): _____

Murojaat asosi: ☐ baho mezonlarga mos emas ☐ texnik yoki hisoblash xatosi ☐ nazorat tartibi buzilgan ☐ akademik qoidabuzarlik bo‘yicha qarorga e’tiroz ☐ boshqa

Murojaat mazmuni va dalillar:

_____

_____

_____

Ilova qilinadigan hujjatlar:

_____

Qayta ko‘rib chiqish natijasida baho o‘zgarishsiz qolishi, oshirilishi yoki pasaytirilishi mumkinligidan xabardorman.

Sana: _____ Imzo: _____

Ro‘yxatga olish raqami: _____ Qabul qilgan xodim: _____

3-ilova

AKADEMIK HALOLLIK DEKLARATSIYASI

Men, _____ (F.I.Sh.), _____ fakulteti _____ kurs talabasi, “_____” mavzusidagi ishim yuzasidan quyidagilarni tasdiqlayman:

- ish men tomonimdan mustaqil bajarilgan;
- foydalanilgan barcha manbalar, iqtiboslar, ma’lumotlar va tasvirlar to‘g‘ri ko‘rsatilgan;
- ish avval boshqa fan yoki ta’lim muassasasida baholash uchun topshirilmagan;
- ish uchinchi shaxs yoki tijorat xizmati tomonidan bajarilmagan;
- sun’iy intellekt vositalaridan foydalanilgan bo‘lsa, ular quyida ko‘rsatilgan va fan sillabusida belgilangan doirada qo‘llanilgan.

Foydalanilgan sun’iy intellekt vositalari va maqsadi:

_____

Akademik halollik qoidalari buzilgani aniqlansa, Universitet Tartibida belgilangan choralar qo‘llanilishidan xabardorman.

Sana: _____ Imzo: _____

4-ilova

MUROJAATNI KO‘RIB CHIQISH KOMISSIYASI BAYONNOMASI № ____

Sana: _____

Murojaat raqami: _____

Talabaning F.I.Sh., guruhi:

_____

Fan va nazorat turi: _____

Ishtirok etgan komissiya a’zolari:

_____

Manfaatlar to‘qnashuvi yo‘qligi to‘g‘risidagi deklaratsiyalar: ☐ olindi

Ko‘rib chiqilgan materiallar:

_____

Talaba tushuntirishi:

_____

O‘qituvchi tushuntirishi:

_____

Komissiya xulosasi va asoslar:

_____

Qaror: ☐ baho o‘zgarishsiz ☐ baho oshirildi (____) ☐ baho pasaytirildi (____) ☐ qayta baholash ☐ qayta topshirish ☐ murojaat asossiz

Ovoz berish natijasi: “Rozi” ___ “Qarshi” ___

Komissiya raisi: _____ A’zolar: _____ _____

_____

Talaba qaror va apellyatsiya tartibi bilan tanishdi: _____ (imzo, sana)

5-ilova

MANFAATLAR TO‘QNASHUVI YO‘QLIGI TO‘G‘RISIDA DEKLARATSIYA

Men, _____ (F.I.Sh., lavozimi), ____-sonli murojaatni ko‘rib chiqish komissiyasi a’zosi sifatida quyidagilarni tasdiqlayman:

- murojaat bergan talaba yoki baholagan o‘qituvchi bilan qarindoshlik, moliyaviy yoki boshqa shaxsiy munosabatim yo‘q;
- murojaat qilingan ishni avval baholashda ishtirok etmaganman;
- ko‘rib chiqish jarayonida ma’lum bo‘lgan ma’lumotlarni sir saqlayman;
- manfaatlar to‘qnashuvi yuzaga kelsa, bu haqda darhol komissiya raisiga xabar beraman va ishtirokdan o‘zimni chetlataman.

Sana: _____ Imzo: _____